

**Kürt Sorununun
Çözümü Var**

Son günlerde iyice önemi artan Kürt sorununa ilişkin, daha önce Antikapitalist ve İşçi Demokrasisi gazetelerinde yayımladığımız 6 makaleyi bu broşürde bir araya getirdik.

Amacımız Kürt sorununda adil, demokratik ve barışçıl bir siyasi çözümün oluşmasına dönük ortaya çıkan iradeye katkı sağlamaktır.

İyi okumalar..

Antikapitalist

Kürt Sorununun Çözümü Var!

Çatışmalar nedeniyle yaşamlarını, bedenlerinin bir kısmını ya da akıl sağlıklarını yitiren yoksul gençler ve onların yüreği parçalanmış yakınları elbette hepimizin canını fena halde acıtıyor, gözlerimizi yaşartıyor. Ama bizden metin olmamız isteniyor, yüreğimiz parçalanırken bile “vatan sağ olsun” dememiz bekleniyor.

Genelkurmay Başkanı Büyükanıt'ın “*Bize bu acıları yaşatanlara, o acıları hayal bile edemeyecekleri bir yoğunlukta yaşatacağız ve bu konuda kararlıyız*” diyerek ifade ettiği “kana kan” yaklaşımı sadece daha fazla acı getiriyor. Şehit ailelerinin bir kısmının yüreğine su serpilirken yeni ölümlere, yeni acılara yol açılıyor.

Bu kısır ve acı veren döngüyü kırmak ve daha fazla acı yaşanmasını engellemek için atılacak ilk adım, çatışmalı ortamı sona erdirmektir. **Öncelik, akan kanı durdurmaktır.**

Çatışmanın taraflarından birisi olan PKK, kendisine yönelik askeri saldırılar durdurulduğu anda silahlarını susturmaya hazır olduğunu, ancak saldırı halinde karşılık vermekte de tereddüt etmeyeceğini defalarca açıkladı. Bu açıklama, devlet tarafından ciddiye alınmalıdır.

PKK'nin kayıtsız şartsız teslim olması ya da yok edilmesi dışında herhangi bir yol görmeyen veya göstermek istemeyenlerin gerçekçi bir çözüm önerileri yoktur. Ortadoğu gibi emperyalist odakların çeşitli biçimlerde müdahale ettiği bir coğrafyada, neredeyse 30 yıldır varlığını sürdürebilecek kadar güçlü bir örgütün kayıtsız şartsız teslim olmasını şart koşanları en iyimser biçimde ikiye ayırabiliriz: Ahmaklar ve çatışmanın devamından çıkarı olanlar.

Çatışmaların ve akan kanın durdurulmasının ilk adımı, devletin sınır içi ve dışı bütün askeri operasyonları durdurmasıdır. Aksi takdirde yeni acılara yol açacak çatışmalar kaçınılmaz görülmektedir.

Toplumsal barış ve kardeşlik için daha çok demokrasi!

Çatışmaların durması öncelikli olsa da yeterli değildir. Daha önce PKK tarafından 5 kez tek taraflı olarak ilan edilen ateşkes süreçleri kalıcı bir çözüme dönüşmemiştir. Kalıcı bir çözüm için silahlı çatışmalara gerek bırakmayacak bir demokrasi ve özgürlük ortamı olması yeterli görünmektedir. Nitekim hem Öcalan hem de PKK tarafından, bazı demokratik açılımlar sağlandığında “*yöneticiler, komutanlar dahil tüm örgüt yapısı ve gerillaların silahlarıyla birlikte Türkiye'ye dönecekleri*” kamuoyuna ilan edilmiştir.

Kürt sorununun demokratik çözümü için PKK'nin talepleri çok sade ve makul 5 maddeden oluşmaktadır:

1. Kürt kimliğinin tanınması ve anayasal güvence altına alınması.
2. İlköğretim düzeyinde Kürtçe ana dilde eğitim olanağının yaratılması.

3. Kürtlerin kendi kimliğiyle örgütlenme ve siyaset yapma hakkının tanınması.
4. Yerel yönetimlerin güçlendirilmesi.
5. Kürt kültürünün özgür gelişimi önündeki yasal engellerin kaldırılması ve kültürel gelişmenin desteklenmesi.

Zaten AB uyum yasaları çerçevesinde bu adımları atmaya hazırlanan yöneticilerin, bu alanlara öncelik ve hız vermesi çatışmasız ortamın devamını sağlayacaktır.

Bu anayasal ve yasal değişikliklerin pratikte uygulanmaya başlanmasıyla eş zamanlı olarak çıkartılacak bir “**toplumsal barış ve demokratik katılım yasası**” ile PKK'nin demokratik siyasal yaşama katılımı güvence altına alınarak silahları tamamen bırakması sağlanabilir.

Barış ve Kardeşlik Seferberliği

Türkiye ve Ortadoğu'daki farklı milletten, dinden ve mezhepten bütün emekçilerin ve yoksulların çıkarı, Kürt sorununun adil, özgürlükçü ve barışçıl çözümündedir. Türkiye'nin de parçası olabileceği yeni işgal ve savaflara karşı barış ve kardeşlik seferberliğine ihtiyacımız vardır. Yoksul gençlerin çatışmalarda ölmediği için cezaevine atılmadığı, ölümlerin olmadığı, yaraların sarıldığı, düşmanlığın yerine halkların kardeşliğinin egemen olduğu bir dünya için seslerimizi ve güçlerimizi bir araya getirmeliyiz.

Türkiye Barışını Tartışıyor Konferansı'nın yarattığı olumlu havayı, Türkiye Barış Meclisi ile güçlendirerek devam ettirmek için yerel Barış Meclislerimizi hep birlikte inşa etmeliyiz. Barışı kazanmak ve korumak için seferberlik ilan edelim.

Antikapitalist, Aralık 2007

Demokratikleşme ve Kürt Sorunu

Türkiye Barış Meclisi Sekreteryası

9–10 Şubat 2008 tarihinde Ankara’da toplanan “*Yeni Anayasa Sürecinde Demokratikleşme ve Kürt Sorunu Konferansı*” sonucunda, katılımcıların çok değerli fikir ve önerileriyle **Türkiye Barış Meclisi** (TBM), önümüzdeki süreçte izleyeceği yol ve oluşturacağı politikalar konusunda daha geniş perspektifler elde etme olanağı bulmuştur.

Konferansın, Kürt sorununda barışçı ve demokratik çözümün yaşamsal ve nesnel bir biçimde kendini dayattığı ve çözüm için olanakların arttığı bir zamanda gerçekleşmiş olması, önemini arttırmaktadır. Bu bağlamda, tartışılan her temel konu için, şimdi somut uygulamalar yönünde acil adımlar atma zamanı gelmiştir.

Konferansa katılan değerli konuşmacıların ifadelerinden bağımsız, ama onların ileri sürdüğü fikirlerden yararlanarak ulaştığımız sonuçları kısaca şöyle özetleyebiliriz.

Konferansta incelenen temel konulara bakıldığında, demokratikleşme ve Kürt sorunu arasında, yasaları, toplumsal hayatı ve siyasi kurumları yakından ilgilendiren bir bağlantı kurulduğu görülmektedir.

“Cumhuriyetin Kuruluşundan İtibaren Kürt Politikaları” başlığı altında yapılan tartışmalarda, siyasi tarihimizin erken dönemlerinden günümüze kadar süregelen bir çözümsüzlük bulunduğu saptanmıştır.

Kürt sorununu ve genel olarak demokrasi sorununu güvenlik politikaları içinde ele alan, her türden gelişme ve değişim çabalarını bu kapsamda değerlendiren, bir etnik grubun (egemen ulusun) hakimiyeti fikrine dayanan, asimilasyonu amaçlayan, kimlikleri inkâr eden bu politikaların, tümüyle geçersiz, insan hakları ve demokrasi kavramlarıyla karşıtlık içinde olduğu ve acilen terk edilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

“Anayasal Vatandaşlık” kavramının tartışıldığı oturumda, anayasada yapılabilecek değişikliklerin Kürt sorununun çözümü için hukuksal olduğu kadar siyasal açıdan da olanaklar getireceği belirtilmiştir. Milliyetçi ve kültürel değerlerin yerine, vatandaşların ortak çıkarlar etrafında birleşmelerini sağlayan siyasal değerlerin daha kapsayıcı olduğu vurgulanmıştır. Buna göre, yeni bir anayasa, etnik, dinsel ve kültürel imalara ve çağrışımlara hiçbir biçimde yer vermemeli, toplumun doğal çoğulculuğunu tanıyan ve farklı kültürlerin, inançların ve ulusal kimliklerin kendi varlıklarını korumaları ve geliştirmelerinin önündeki engelleri kaldıran bir “vatandaşlık” tanımına yer vermelidir.

“Bölgesel Yönetim” başlıklı oturumda, geline nokta, bürokratik merkezi yönetimin her türden gelişmenin önünde engel teşkil ettiği temel düşüncesinden hareketle; sadece Kürt sorununun çözümünün değil, Türkiye’nin bütün bölgelerinde yoksulluğun ve geri kalmışlığın giderilmesi kültürel değişimin gerçekleştirilmesi ve demokrasinin güçlenmesinin bir imkânı olarak bölgesel yönetimlerin geliştirilmesi konusunda fikir birliği

olduğu görülmüştür.

“Demokratik Özerklik”, yereli güçlendirme, halkın söz ve karar yetkilerini geliştirme, meclis sistemi, kültürel farklılıkların özgürce geliştirilebilmesi için tedbirler bu bağlamda tartışılmıştır.

“Kadın Hareketi ve Barış” başlığını taşıyan oturumda, barış mücadelesi ile kadınlara yönelik şiddete karşı mücadele arasında dolaysız bağlar bulunduğuna, özellikle, ev ve aile içinde başlayan ve toplumsal hayatın bütün alanlarında kendisini hissettiren erkek egemen şiddete karşı mücadele etmeden barış yönündeki mücadelelerin inandırıcı olamayacağına dikkat çekilmiştir. Kadın hareketinin barışla, barışın da kadın hareketiyle gelişip güçleneceğinden hareketle, kadınların barışın kazanılması mücadelesindeki önemi ve yeri vurgulanmıştır.

“Kültürel Haklar ve Kimlikler” başlıklı oturumda, etnik, dinsel, inançsal kimlik sorunları tartışılmış ve oluşturulacak yeni bir anayasanın hiçbir kimliğin tekçiliğine-egemenliğine dayanmayan, aksine toplumun eşit ve özgür birlikteliğini sağlayan, farklı kültürlerin kendilerini koruması ve geliştirilmesine yönelik düzenlemeler içermesi gerektiği dile getirilmiştir. Yanı sıra, kamusal hizmetlerin çok dilli olarak sunulması, din ve inançlar üzerindeki her türden devlet tasarrufunun kaldırılması talep edilmiştir.

“İhtilafların Şiddet Dışı Yöntemlerle Çözümü”nün tartışıldığı son oturumda, özellikle barış çalışmalarının şiddet dolayısıyla uğradığı zararlar üzerinde durulmuştur. Şiddet, siyasal alanı (yani sözü ve müzakere ortamını) tahrip eden, çözümsüzlüğe yol açan bir olgu olarak değerlendirilmiş, çözüm için silahların sustuğu bir ortamın sağlanması gereği önemle vurgulanarak, farklı ülkelerde yaşanmış benzer örneklerden yararlanmak gerektiği belirtilmiştir. Şiddetin ortadan kaldırılması için, tarafların ihtiyaçlarının ve taleplerinin açıkça belirlenmesi ve bu ihtiyaçların karşılıklı olarak müzakere edilebilir hale gelmesi bakımından TBM’ye düşen görevler üzerinde durulmuştur. Yanı sıra, devletin operasyonları durdurması ve Kürt tarafının da bir an önce eylemsizlik sürecine girmesi çağrısında bulunulmuştur.

Bu konferansın ışığında, Türkiye’nin demokratikleşmesi ve Kürt sorununun çözümü için, eşitlikçi, özgürlükçü ve demokratik yeni anayasanın önemli bir imkân olabileceği ortaya çıkmıştır.

Yeni bir anayasanın, Kürt, Türk ve diğer bütün etnik-ulusal gruplar dâhil olmak üzere, ayrımsız tüm vatandaşlar tarafından benimsenebilmesi için, en azından aşağıdaki nitelikleri taşımalıdır:

- *Militarizmden, güvenlik rejimi zihniyetlerinden arınmış olmalıdır.*
- *Vatandaşlık herkesin, etnik kökeni, dinsel inançları, cinsiyeti, cinsel yönelimi, siyasal görüşleri nedeniyle ya da başkaca bir nedenden dolayı ayrımcılığa uğramaksızın eşit hak ve sorumluluklar ile donatılacağı biçimde yeniden tanımlanmalıdır.*
- *Anayasada yalnızca ayrımcılığa yol açan anlayışların temizlenmesiyle yetinilmemeli,*

aynı zamanda ayrımcılığın her türünü kesin bir dile yasaklayan maddeler yer almalıdır.

- Anayasa, etnik, dinsel ve kültürel imalara ve çağrışımlara hiçbir yerinde ve hiç bir biçimde yer vermemelidir.

- Yurttaşların temel hak ve özgürlüklerini, sosyal adaletin tesisi yönünde, çalışanların ekonomik ve sosyal haklarını, doğal ve kültürel çevre ve varlıkların korunmasını güvence altına alınmalıdır.

- Köhnemiş ve hantal tekçi siyasal yapılar ve yönetim yöntemleri yalnızca Kürt sorununun değil, ülkenin bütün temel sorunlarının çözümü önünde engel teşkil etmektedir. Bunun yerine, yerel ve bölgesel yönetimlerin etkin olacağı yeni bir yönetim biçimi anayasada düzenlenmelidir.

Antikapitalist, Şubat 2008

Ölüm Değil Çözüm!

Kuzey Irak'a düzenlenen kara harekâtının ilk haftasında yüzlerce insan öldü; her gün de yeni ölüm haberleri geliyor.

Anaların yüreği yanıyor. İster Türk olsun ister Kürt, savaşta çocuklarını, eşlerini, sevgililerini, kardeşlerini, arkadaşlarını yitirenler aynı acıyı yaşıyorlar. Canlarından canları koparılıyor. Artık yeter diyoruz. Öldürme ve ölmeye dayanan bu kısır döngünün kırılmasını istiyoruz.

Harekât, ölüm ve yıkım kusarken hep bir ağızdan "vatan sağ olsun" dememiz isteniyor. Demiyoruz! Tersane işçisini ölüme, toplumun çoğunluğunu işsizlik, yoksulluk ve sosyal güvensizliğe, işçiyi sendikasızlığa, gençleri umutsuzluğa mahkûm eden, hiçbir toplumsal sorunu çözmeyenlerin çıkarı için dökülecek kanımız yok. Operasyonların ve kara harekâtının derhal durdurulması ve bütün birliklerin geri çekilmesini istiyoruz.

Operasyonların ve kara harekâtının terörle mücadele için zorunlu olduğu iddia ediliyor. ABD Başkanı George Bush da 11 Eylül 2001 saldırısından sonra aynı şeyi söylemişti. Aradan yedi yıl geçti; Afganistan ve Irak savaşları yaşandı; İsrail Lübnan'a saldırdı. Bölgenin daha güvenli bir yer haline geldiğini kim iddia edebilir? Tam tersine istikrarsızlık gün geçtikçe artıyor. İsrail Filistin'e yönelik 60 yıldır aynı politikayı uyguluyor. Sonuç? Filistin sorununun çözüldüğünü söyleyebilecek olan var mı?

"Güneş Harekâtı" da Kürt sorununu askeri bir çerçeveye hapsederek siyasi barışçıl bir çözümün yolunu karartıyor. Generaller ve AKP, Bush'un "terörizme karşı mücadele" yolundan yürüdükçe, hem bu topraklarda hem de Ortadoğu'da çok daha fazla kan akacaktır. Şimdi operasyon ve kara harekâtına karşı barış ve kardeşliğin sesini güçlendirme zamanı. Kürt sorunu, kan dökmekten başka bir işe yaramayan askeri yöntemlerle çözülmüyor. Çözüm ve akan kanın durdurulması ancak barışçıl-siyasi bir çerçevede adil çözüm için somut adım atılmasını, harekâtların değil demokrasinin derinleştirilmesini gerektiriyor.

Barış ve kardeşlik için her eylemi, etkinliği ve çabayı, "ölüm değil çözüm" diyen her sesi güçlendirelim.

Irak işgalinin yıl dönümü nedeniyle çağrılan 15 Mart eylemini TSK dahil bütün orduların Irak'tan çekilmesi talebiyle inşa edelim.

Ölüme Karşı "Kardeşlik Sağolsun"!

Yıllarca Kürt sorununu çözümsüzlüğe boğan Türk egemenleri "illa ki ölüm" diyerek Irak'a kara harekâtı yapıyor.

Generaller "PKK'yi bitirme" ve "bir daha harekât yapma gereğini ortadan kaldırma" hedefine ulaşıncaya kadar da Irak'ta kalacaklarını söylüyorlar. Bunun dışında hiçbir şey

belli değil. Harekât coğrafi olarak ne kadar güneye iner, ne kadar sürer, “bitirmek” ne demektir? Kısa sürede “hedefe” ulaşılmazsa K. Irak işgal mi edilecek; belirsiz. Bu belirsizlik son derece tehlikelidir. Hem Bağdat hükümetinden hem de Güney Irak’taki Şii lider El Sadr’dan protestoların yükselmesi boşuna değil! TSK’nın sınırda bir tampon bölge oluşturmak istediğini, Irak’ın içişlerine sürekli karıştığını bilmeyen yok. Sınır-ötesi operasyonların ve kara harekâtının PKK dışında hedefleri olduğundan da şüphelenmeyen kalmadı. Arap basını, harekâtın tozu dumanı altında ABD-İsrail-Türkiye bölgesel projelerinin gizlendiğini iddia ediyor, El-Hayat gazetesi ise İran’ı işaret ediyor. Kesin olan ise bölgesel güç olma yolundaki Türkiye’nin gece operasyonları ve kış koşullarında bir kara harekâtı ile muazzam bir askeri kapasiteye sahip olduğunu “dosta-düşman” a sergiliyor olmasıdır.

Askeri çözüm yok

Operasyonların ve harekâtın hedefi olan PKK, cumhuriyetin kuruluşundan bu yana var olan Kürt sorunun kendisi değil sadece bir belirtisidir. Kürt sorunu adil bir çözüme kavuşturulmadan, bu sorunun ortaya çıkardığı PKK ya da önceki 28 isyana benzer mücadeleler devam edecektir. "Kürt yoktur" diyerek sorunu görmezden geldiklerini artık emekli generaller bile itiraf ediyor.

Kürt sorununun çözümü bütün toplumun yararınadır. Çözümsüzlük ise bu savaşta hayatını ortaya koymayan, sınırlı kaynaklarımızın savaşın finansmanında kullanılması nedeniyle yoksullaşmayan küçük bir kesimin işine yarıyor. Toplumun çoğunluğu bu savaştan zarar görüyor ama küçük bir kesim çözümsüzlüğü derinleştiren askeri operasyonları, baskıları, yasakları onaylamamızı istiyor.

Kürt sorununun adil bir çözümü için gerekli olan siyasi ve barışçıl yaklaşımlara her zamankinden daha fazla ihtiyaç var. PKK, bu yönde somut adımlar atılırsa silah bırakmaya hazır olduğunu açıkça ifade ediyor. Böyle bir ortamda PKK’nin üzerine tankla tüfekte gidilmesi çözümsüzlüğü derinleştirecek ve çatışmanın devamını garantileyecektir.

Kan aktıkça halkların kardeşlik duygusu zayıflarken çözüm yolları tıkanıyor. Dolayısıyla operasyonlar ve harekât Kürt sorununda adil bir çözümü kolaylaştırmıyor; aksine zorlaştırıyor. Harekât, generallerin ifade ettiği hedefine ulaşsa bile, böyle bir “bitiş” sadece yeni bir başlangıcın temeli olur. **Asıl sorun çözülmedikçe de çetelerin kol gezdiği, demokrasinin bir türlü yeşeremediği Türkiye Cumhuriyeti, Korkular Cumhuriyeti olmaya devam eder.**

Kimin çözümü?

Yoksullar, işçiler, köylüler, kadınlar, eşcinseller, Aleviler, gayri-müslimler tek başlarına kaldıklarında *Korkular Cumhuriyeti*nin kendilerine dönük “çözümleri”ni çok iyi biliyor. Alevilerin yıllarca inanışlarını saklayarak yaşaması, iş başvurusunda eşit muamele görmek isteyen bir eşcinselin cinsel yönelimini gizlemesi, eşit haklar isteyen kadınların

"kadınlıklarını bilerek" davranmaları, işçilerin işyerinin yöneticilerinin dediklerini yapması sorunu ne kadar çözüyorsa Kürtlerin hak taleplerinin silahla bastırılarak bu taleplerin duyulmaz hale getirilmesi ancak o kadar çözüm olabilir. Bu tür tek taraflı çözümler sadece toplumun küçük bir kısmını mutlu eder.

Eşitlik, demokrasi, adalet, iş güvenliği, sendikal örgütlenme hakkı, barış, özgürlük ve hak arama talepleri mahkemelerle, disiplin cezalarıyla, yetmezse F tipi hapisanelerle; bunlar da yetmezse silahla, copla, dipçikle, bombayla bastırılmak isteniyor. Sonra da bunun adı çözüm oluyor.

Sorunları yaratan Tuzla'da teker teker, göz göre göre ölmeye razı olmadıkları için yolu trafiğe kapatan tersane işçileri değildir. Tekel'in özelleştirilmesini durdurmak için özelleştirme idaresini kuşatan işçiler de değildir. Sorun, eşit muamele görmek isteyen kadınların, eşcinsellerin, Alevilerin ya da gayri-müslimlerin isyan edip "yeter artık" diye bağrımları değildir. Sorun; adaletsizliktir, yoksulluktur, eşit olmayan koşullardır. Sorunun çözümü daha çok baskı, daha çok yoksulluk ve adaletsizlik olamaz.

PKK öne sürülerek yapılan operasyonlar ve kara harekâtı da; sosyal güven(siz)lik tasarısı, yoksulluk, işsizlik ve baskılar da aynı sürecin parçasıdır.

Mesele yaşadığımız çok sayıda sorunun hangi güç dengeleri üzerinden, kimlerin lehine çözüleceğidir.

Sınır-ötesinde güçlenen bir Türk devleti, sınırın berisinde de toplumun çoğunluğuna karşı sahip olduğu sopayı büyütecektir. Bu güçlenme bölge ve Türkiye halklarının çıkarlarıyla tümüyle ters orantılıdır.

Diğer taraftan sosyal güvenlik tasarısında öngörülen 9000 prim gününden ölen Kürt sayısı kadar gün azaltılmayacaktır. Ya da Kürt halkı lehine olan gelişmeler Türk kökenli sömürülen ve ezilenlerin haklarının azalmasına neden olmaz.

Sömürülen ve ezilenlerin güçlenmesi birbiriyle doğru orantılıdır.

Tam da bu nedenle bugün "vatan sağ olsun" demek, Türk bayraklarına sarılmak, Türkiye'nin bölgesel güç olmasını sevinçle karşılamak, hatta belki Kerkük hülyalarına kapılmak kendi tabutumuzla çivi çakmaktan başka bir şey değildir!

Toplumda sömürülen çoğunluğun ve ezilen kimliklerin lehine adil çözümlerin yolu sorun ve mücadele gündemlerinin ortaklaştırarak farklı kesimlerin birbirine sahip çıkmasından geçiyor. Operasyonlara, kara harekâtına ve oluşturduğu çözümsüzlüğe karşı halkların kardeşliği, adil çözüm için birleşik mücadele "sağ olsun" diyelim.

Antikapitalist, Şubat 2008

Generallerin Çözümüne “Dur” Diyelim!

ABD, 2001’den bu yana “terörizme karşı mücadele” adı altında Afganistan’a ve Irak’a saldırdı, işgal etti ve bütün bölgeyi kasıp kavuruyor. Son olarak da İran’a karşı nükleer silahlar kullanabileceğini açıkça ifade etti.

Ortadoğu’yu “demokratikleştirme” söyleminin arkasında, Doğu’da ve Batı’da orta sınıf hassasiyetlere seslenerek sürece sivil müttefikler yaratma çabası olduğu artık netleşti. Asıl mesele ise ABD egemenliği ve petrol çıkarları. 11 Eylül 2001’de New York’taki İkiz Kulelere yapılan saldırılar, 1997-98’de geliştirilen ABD’nin Yeni Yüzyılı Projesi’ni hayata geçirmek için Bush yönetimine bir fırsat verdi.

Bush yönetimi bu arada teröre karşı mücadele yasalarıyla ABD’deki demokrasiye saldırdı. 2001 sonrası çıkarılan geçici uygulamalar kalıcılaştırıldı. Avrupa’da da aynı anti-demokratik rüzgar estirilmeye çalışılıyor. Irak işgalinin küçük ortağı Tony Blair, “terörle mücadele” savaş ve yoksulluk politikalarına karşı çıkan herkesi “terörist” ilan etmeye, toplumsal muhalefeti susturmaya çalışıyor. Bunun için de yine devletin birincil ve asıl büyük şiddeti karşısında “suskun”, Londra’da 7 ve 21 Temmuz’daki bombalama olaylarının tepkisel şiddeti karşısında “cevval” kesilen orta sınıf hassasiyetlere sesleniyor. Bush ve Blair’in uygulamalarının önüne set çeken ise savaş karşıtı hareketin ve solun sağlam durmasıdır.

Terör yasasına hayır

Türkiye’de de generallerin ittirmesi sonucu Milli Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Genelkurmay ve MİT temsilcileri’nden oluşan bir komisyon yeni anti-terör yasalarının hazırlıklarını sürdürüyor.

İzmir Çağdaş Hukukçular Derneği’nden Ali Koç hazırlanan tasarının “ifade özgürlüğünden seyahat özgürlüğüne, haberleşme özgürlüğünden kişi güvenliği ve özgürlüğüne kadar, birçok temel hak ve özgürlüklerin ihlaline zemin hazırladığını” vurguluyor. İnsan Hakları Vakfı (THİV) Başkanı Yavuz Önen de “medyanın işini yapamadığı, yargının etkin bir denetim sağlayamadığı ve gizli operasyonların gerçekleştirildiği” bir ortamın hazırlanmak istendiğini ifade ediyor.

Ali Koç, benzeri önlemlerin Ceza Kanunu’nda olduğuna ve bunların yargıçlar tarafından işletilebileceğine, yeni tasarının ise hukuku devre dışı bıraktığına dikkat çekiyor. Dolayısıyla süreç generallerin ve polislerin denetimine devredilmek isteniyor. Bu saldırı hepimizdir. Generallerle birlikte bu saldırıyı durdurmadıkça gerçek demokratik açılımlar ya mümkün olmayacak ya da çok zayıf bir makyaj şeklinde kalmaya mahkum olacaktır.

Terör değil, Kürt Sorunu

Genelkurmay ortada bir Kürt sorunu değil de terör sorunu olduğunu iddia ediyor ve bu nedenle “terörle mücadele için sınırsız yetki” istiyor. Generaller sağ-sol çatışmalarını bahane ederek 12 Eylül 1980’de de yönetime el koymuşlardı. Generallerin terör ile mücadeleden ne anladıklarını çok iyi biliyoruz. Darbeciler bütün parti ve sendikaları kapattılar. En temel demokratik kazanımlarımızı yok edip anti-demokratik bir anayasa getirdiler. 17 yaşındaki bir genci bile idam etmekten geri durmadılar. Generallerin hangi bahanelerle olursa olsun ipleri ellerine almalarına izin veremeyiz!

Generallerin terör sorunu dedikleri Kürt sorunudur! Bu sorun durduk yerde ortaya çıkmadı, gökten zembille inmedi. Sorunu Türkiye egemenleri, cumhuriyetin kuruluşundan bu yana uyguladıkları inkar ve imha politikalarıyla yarattı. İngiltere, Irak işgaline ortak olmasaydı Londra’da bombalar patlamazdı. Kürt sorunu bugüne kadar siyasi bir şekilde çözülmüş olsaydı Kuşadası’nda ve başka yerlerde bombalar patlamazdı. Bombalamaların sorunu çözmeyeceğini biliyoruz. Ancak Kürt sorununu siyasi bir çözüme kavuşturmadan da bombalama sorunlarını çözemeyiz. Akan kanın durmasını ve herkes için barış ve demokrasi istiyorsak Genelkurmayın anti-terör yaklaşımlarını durdurmalıyız!

11 Eylül için “Darbeciler Yargılansın” talebi ile sendika, meslek odaları, 78’liler Vakfı vb kapsayan bir eylem çağrısı yapıldı. 1980 darbesinin 25. yıldönümünde, bütün toplumu terörize eden generallere “dur” demek için alanlarda buluşalım.

Erdoğan güvercin mi?

İlk kez bir başbakanın ağzından bu topraklarda bir “Kürt sorunu” olduğunu, “geçmişte hataların yapıldığını” ve bunlarla “yüzleşmek gerektiğini” duyduk. Erdoğan’ın Diyarbakır ziyareti sırasında verdiği mesajlar bu açıdan önemlidir.

Genelkurmay, meclis içindeki ve dışındaki sağ ve (sözde) sosyal demokrat partiler ise dehşete kapıldılar. Genelkurmay, meseleyi bir “terörle mücadele sorunu” olarak ele alıyor, Kürt bölgelerinde yeniden Olağanüstü Hal ilan ederek topyekün savaş, sınır ötesi operasyon maceralarına atılmak istiyor.

Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana şu veya bu tarihte iktidarda bulunmuş olan bu partiler inkar ve imha dışında bir politika üretmediler. Kirli Savaşın yarattığı acıları ancak oy toplama fırsatı olarak kullandılar. MHP’nin politikalarına Newroz’dan sonra yeniden tanık olduk. Bahçeli’nin, 1915’te Ermenilere, İkinci Dünya Savaşı’nda da Hitler tarafından Musevilere gaz odalarında uygulanan “Nihaî Çözüm” hevesi ortadadır. Genelkurmay ve MHP gibi güçler çözüm değil katliam istiyorlar.

CHP Başkanı Deniz Baykal’ın “*bir etnik kesim devletin muhatabı değildir*” ve “*Erdoğan asfalt döşesin*” sözlerine ne demeli? Söz konusu partiler arasında iktidarda en uzun yıllar bulunmuş CHP’nin Genel Başkanı olarak Baykal’a “*Şeyh Sait’i asmak ve Dersim’i*”

havadan bombalamak gibi nice katliam işlemek yerine Kürtlere cumhuriyetin kurucu uluslarından birisi olarak eşit hak ve olanaklar tanınsaydı bugün etnik bir sorun olur muydu?” diye sorulmalıdır.

Erdoğan’a güven olmaz!

Kürt sorununa gerçek ve adil bir çözüm isteyenler bugün devletin ve devletten daha devletçi parlamenter şahinlerin askeri çözümleriyle kendi aralarında derin bir çizgi çizmelidir.

“Demokratik sürecin geriye gitmesine izin vermeyeceğiz” diyen Erdoğan’dan ise genel vaat ve temennilerin dışında somut, ölçülebilir ve “gözden geçirilebilir” öneriler duymadık. IMF ve AB’nin karşısına böyle muğlak söylemlerle çıkabilir miydi? Çıksa, ne kadar güven verici olurdu?

Erdoğan iktidara geldiği günden bu yana IMF, ABD, AB ve genel olarak uluslar arası sermayeye güven vermek için elinden geleni yaptı. Erdoğan’a kalsaydı Irak Savaşı için Amerikan askerlerine kapıları ardına kadar açar ve savaşın içine çekilirdik. AKP’nin uzlaşarak eski statüko ve Genelkurmayın elini güçlendirdiğine bu sayfalarda sürekli dikkat çektik. Erdoğan’ın uzlaşmaya yanaşmadığı kesim hep bu toplumun mağdurları oldu.

Erdoğan’ın “demokratik güvercin” kredi notu zayıftır. Emek, barış ve demokrasi güçleri “değişim meşalesini” Erdoğan’a teslim ederlerse onun da Genelkurmayın yolunu aydınlatmayacağıının garantisi yoktur. Hazırlanan terörle mücadele yasaları, Adalet Bakanı Cemil Çiçek’in, *“hükümetle ordu tamamen hemfikirdir”* açıklamaları AKP hükümetinin şahin politikalara set çekeceğine dair güven vermemektedir. Siyasi çözüm ancak şahin politikaları izole eden birleşik bir toplumsal mücadele ile mümkün olabilir.

Antikapitalist, Eylül 2005

Markasizm ve Ulusal Sorun

HADEP, EMEP ve SDP ittifakı, solun bazı kesimleri tarafından heyecanla karşılandı. Ancak birçok kişi bu ittifakın sosyalistlerin oyu için, daha da önemlisi etrafında kampanyalar örmek için en iyi adres olup olmadığını sorguluyor. En sık karşılaştığımız sorular şunlar: "Sosyalistler, Saadet Partisi veya ANAP ile ittifakı düşünmüş olan bir parti etrafında neden çalışsınlar? HADEP, EMEP ve SDP'nin çok oy alması ve parlamentoya milletvekili sokması bir fark yaratacak mı? HADEP, milliyetçi bir parti değil mi? Bu ittifakın sosyalizm ile ne ilgisi var?"

Evet, HADEP milliyetçi bir partidir. HADEP bütün Türkiye'nin partisi olarak kendini tarif etmeye başladı ancak tabanının ve desteğinin öncelikle Kürtler arasından geldiği reddedilemez. Yine HADEP'in kuruluş amacının da Türkiye'deki Kürtlerin karşılaştığı, demokratik olmayan uygulamalara karşı mücadele olduğu biliniyor. Ancak Türk milliyetçiliği ve bütün sağ partilerin ve hatta sol partilerin milliyetçiliği ile HADEP'in milliyetçiliği arasında kökten bir fark vardır. Ezen ulusun milliyetçiliği ile ezilen ulusun milliyetçiliği ayrımını görmezden gelemeyiz.

Ana dilinde eğitim olanağı olmayan, çocuğuna babasının adını veremeyen, ülkenin en yoksul coğrafyasına sıkışmış, köylerinden zorla göç ettirilen, büyük şehirlerin varoşlarında sefaletle mahkum edilen, yüzlerce aydını, temsilcisi faili meçhul(!) cinayetlere kurban giden, cezaevlerine tıklan, köy meydanlarında insan dışkısı yemeye zorlanan, Kürt kimliği inkar edilerek saldırıya uğrayan bir insanın "ben Kürdüm" demesi ile onun bu kimliğini reddeden ve saldıranların milliyetçiliği bir tutulabilir mi?

Sosyalizm ve milliyetçilik

Marx'tan beri sosyalistler, "işçilerin vatanı olmadığı"ni anlatır. Dünya giderek daha belirgin bir şekilde iki ana sınıfa, kapitalistler ve işçilere bölünmüş durumda. Kapitalistlere karşı mücadeleyi kazanmak için bütün ülkelerin işçileri birleşmeli. *Komünist Manifesto*'nun meşhur son cümlesinin anlamı budur.

Kapitalizmin ilk gelişmesinden bu yana sermayenin uluslararasılaşması eğilimi (küreselleşme) sürmektedir. Ancak bu eğilim, farklı sermayeler arasında milliyetçi rekabeti önlemiyor, tersine yoğunlaştırıyor. Dünya piyasalarında rekabet edebilme gücüne sahip sermaye blokları (ulus devletler) yaratma çabası ulusların baskı altına alınmasına, hatta yok edilmesine, sömürgeleştirmeye, uluslararası düzeyde büyük ve küçük devletler arasında mücadelelere yol açabiliyor.

Ulusların ezilmesi olgusu kapitalist sisteme karşı mücadele ve isyanın milli bir karaktere bürünmesine de neden olabiliyor. Lenin bu konudaki tutumunu çok net ifade ediyor:

Sömürgelerde ve Avrupa'daki küçük ulusların ayaklanmaları olmadan, küçük

burjuvazinin bir kesiminin sahip olduğu tüm önyargılara karşı gerçekleştirdiği devrimci patlamalar olmadan, siyasi olarak bilinçsiz proleter ve yarı-proleter kitlelerin toprak beylerinden, kiliseden, monarşiden gelen baskıya, ulusal baskıya karşı giriştikleri bir hareket olmadan, vb. toplumsal devrimin gerçekleşmesinin akla yakın olduğunu düşlemek, toplumsal devrimin yadsınması demektir. Bir ordu gelip bir yerde duracak ve 'Biz sosyalizmden yanayız' diyecek, sonra bir yerden bir başka ordu gelecek ve 'Biz de emperyalizmden yanayız' diyecek ve böylece toplumsal bir devrim olacak!... Her kim böylesine 'saf' bir toplumsal devrim düşlüyor ise, yaşamı boyunca hiçbir zaman böyle bir devrime tanık olmayacak. Böyle bir insan, devrimin ne olduğunu bilmez ve devrime bağlılığı yalnızca sözdedir. Avrupa'daki sosyalist devrim, ezilen ve durumundan hoşnutsuz çeşitli unsurların kitlesel mücadelesinin bir patlamasından başka bir şey olamaz. Küçük burjuva kesimler ve geri işçiler kaçınılmaz olarak buna katılacaklardır. Böyle bir katılım olmaksızın kitlesel mücadele olanaksızdır, bu olmadan da bir devrimin gerçekleşmesi olanaklı değildir- ve bunlar, yine aynı kaçınılmazlıkla, sahip oldukları önyargıları, gerici fantezilerini, zayıflık ve yanlışlıklarını harekete taşıyacaklar.

Ancak, nesnel olarak, bunlar sermayeye saldıracaklar ve devrimin sınıf bilinçli öncüsü, bu rengarenk, uyumsuz, birbirinden değişik, görünüşte parçalanmış kitle mücadelesinin nesnel gerçeğine ifadesini kazandırarak bu mücadeleyi birleştirip sevk edecek, iktidarı ele geçirecektir... Tarihin diyalektiği öyledir ki, emperyalizme karşı mücadelede kendi başına bir faktör olarak güçsüz durumda bulunan küçük uluslar, galeyanın bir parçası, galeyanı hazırlayan itkilere biri olarak sahnedeki yerlerini alacaklar, bu ise, gerçek anti-emperyalist gücü temsil eden sosyalist proletaryanın tarih sahnesine çıkmasına yardımcı olacak.

Lenin'in değerlendirmesi iki olguyu birleştirmektedir. Birincisi, verili düzene karşı isyanın sınıf adaletsizliğinden ziyade çoğunlukla düzenin neden olduğu ulusal adaletsizliklerden yola çıkacağıdır. İkincisi de ulusal isyanların bunlara neden olan adaletsizlikleri çözemeyeceği, bunu ancak işçi sınıfının başarabileceğidir.

Lenin, ulusal ve sosyalist mücadeleler arasındaki ilişkiyi ilk irdeleyen Marksist değildi. Marx, İrlanda'nın sömürge olarak bastırılmasını ve Britanya'da yaşayan bir milyon İrlandalı işçinin ırkçılığa maruz kalmasını Britanya egemen sınıfının İngiliz işçilerini baskı altında tutmasındaki en kritik faktör olarak tanımlıyordu:

İngiltere'deki her sanayi ve ticari merkez artık iki düşman kampa bölünmüş bir işçi sınıfına sahiptir: İngiliz işçileri ile İrlandalı işçiler. Sıradan İngiliz işçi, İrlandalı işçiden yaşam standardını düşüren bir rakip olarak nefret eder. İrlandalı işçi karşısında, kendini egemen ulusun bir üyesi olarak hissederek kendini İrlanda'ya karşı aristokratların ve kapitalistlerin bir aracı haline dönüştürür ve böylece de onların kendisi üzerindeki iktidarını güçlendirir...

Bu çelişki suni bir şekilde basın, kilise ve egemen sınıfın elinin altındaki bütün araçlar

tarafından canlı tutulur ve hatta yoğunlaştırılır. Bu çelişki İngiliz işçi sınıfının örgütlenmelerine rağmen iktidarsızlığının sırrıdır. Kapitalist sınıfın iktidarını korumasının sırrıdır.

Marx'a "*başka bir ulusu köleleştiren hiçbir ulus özgür olmaz*" dedirten koşullar bunlardı. Marx, İrlanda milliyetçisi Fenianların İngiliz işçilerinin ölümüne neden olan "terörist" eylemlerine bazen çok sinirleniyordu. Ancak İrlanda'nın ve İrlandalıların ezilmesine karşı muhalefetin İngiliz işçi sınıfı mücadelesinin temel bir önkoşulu olduğu görüşünü hiç değiştirmede. Ezen ulusun işçi sınıfı, kendisini İngiliz milliyetçiliğinden kurtaramadıkça kendi özgürlüğü için de etkin bir şekilde mücadele etmesi mümkün değildir.

Komintern ve ulusal kurtuluş hareketleri

Birinci Dünya Savaşı'nın ve Rus Devrimi'nin sonunda büyük imparatorluklar ulusal isyanlarla sarsıldılar. Yeni oluşturulan Komünist Enternasyonal (Komintern) bu ulusal mücadelelerle ilgili politikalar geliştirmek durumunda kaldı. Komintern'in İkinci Kongresi'nde kabul edilen ve Lenin tarafından kaleme alınmış önerge yine iki ayak üzerinde duruyordu. Emperyalist ülkelerdeki komünistlerin emperyalizm ile mücadele eden ulusal kurtuluş hareketlerini desteklemeleri gerekirken, ezilen ulusun komünistlerinin de işçi sınıfının bağımsızlığını korumaları gerekiyordu:

Daha geride kalmış olan ülkelerle ilgili...aşağıdakiler göz önünde bulundurulmalıdır: Bütün komünist partileri bu ülkelerdeki devrimci ulusal kurtuluş hareketlerini desteklemeli. Bu desteğin alacağı şekil bu ülkelerde bir komünist partisi bulunuyorsa onunla tartışılmalı. Bu yükümlülük öncelikle geri kalmış ülkenin mali veya sömürge olarak bağlı olduğu ülkenin işçilerinin aktif desteğine dairdir.

Ezilen ulustaki devrimci hareketin yükümlülükleri konusunda ise önerge şunları söylemektedir:

Komünist olmayan devrimci hareketin komünist renklere boyanması girişimine karşı kararlı bir mücadele verilmeli. Komünist Enternasyonal sömürgeler ve geri kalmış ülkelerdeki devrimci hareketlerle şimdilik işbirliği yapmalı ama onlarla birleşmemeli, şartsız koşulsuz bir şekilde henüz emekleme aşamasında da olsa işçi sınıfı hareketinin bağımsızlığını korumalı.

Ulusal mücadelelere destek, koşulsuz yani onların komünist veya sol olmasına bağlı değildir. Ezilen ulusun komünistlerinin bağımsızlıklarını korumaları tam da bu nedenledir.

Türkiye ve ulusal sorun

Ulusal sorun, cumhuriyet öncesinden beri Türkiye'de merkezi bir öneme sahip olmuştur. Bolşevik Rusya'nın sağladığı destek, Mustafa Kemal etrafındaki güçlerin Britanya

tarafından desteklenen ve finanse edilen Yunanistan'ın Anadolu'yu işgaline karşı başarılı olmasında önemli bir rol oynamıştır.

Komintern'in kemalistleri desteklemesinin nedeni, kemalistlerin kuracağı düzen konusunda hayal görmeleri değildi. 1922'de Türkiye konusundaki bir önerge, Bolşeviklerin rejimin doğası konusundaki fikirlerini çok net bir şekilde ortaya koyuyor:

Türk (Ankara) hükümeti işçi ve köylülerin hükümeti değil subayların, aydınların hükümetidir ve kesinlikle bizim fikirlerimize yakın değildir. Türkiye ekonomik olarak geliştikçe Türkiye işçi sınıfının bu hükümete karşı mücadele etmek zorunda kalacağından kuşku yoktur. Ancak Türk işçileri, bu hükümete karşı tutumları ne olursa olsun, Türkiye'nin mücadelesinin yoksul bir köylü toplumunun uluslararası sermayenin köleleştirilmesine karşı bir mücadele olduğunu ve bu hükümete karşı tutumlarından bağımsız olarak, Entente emperyalizminin Türkiye'ye karşı silaha sarılmasını ve İngiltere'nin dünyayı kontrol etmek amacıyla Avrupa işçilerinin kanını dökmelerini engellemek için elinden geleni yapması gerektiğini anlıyor.

Kendi ülkelerinde de isyanla karşılaşan ve ordularını dağıtmak zorunda kalan emperyalist güçlerin zayıflığı, Britanya, Fransa ve İtalya arasında Osmanlı İmparatorluğu'nu nasıl paylaşacakları ile ilgili çıkan anlaşmazlık ve Bolşevik Rusya'nın desteği Türkiye'nin zaferine katkıda bulundu; Türkiye, Irak'ın tersine, başında İngiltere tarafından desteklenen bir kralın bulunduğu bir yarı-sömürge olmaktan kurtuldu.

Ne var ki Türkiye'de kurulan yeni rejim hemen emperyalizm ile uzlaştı. Komintern'in de belirttiği gibi bu rejimin toplumsal tabanı son derece dardı. Bir subay katmanı kendini yeni bir egemen sınıfa dönüştürmeye çalışıyordu. Milliyetçilik, içerdeki isyanı bastırmak için güçlü bir silah olacaktı.

1925'te Şeyh Sait etrafındaki Kürt isyanı kanlı bir şekilde bastırıldı. İstiklal Mahkemeleri yüzlerce kişiyi ölüme gönderdi. Bu dönemde faaliyet gösteren Sıkıyönetim Mahkemeleri'nin verdikleri idam kararlarının sayısı konusunda kesin rakamlar bile bulunmamaktadır ama binlerce insanın idam edildiği düşünülmektedir. Baskı, Kürt hareketinin çok ötesine de geçti. Mahkemelerin faaliyetleri hakkında yazan gazeteciler de hapse atıldı, basın üzerindeki baskılar arttı.

Şeyh Sait ayaklanması sırasında Komintern stalinistlerin eline geçmişti bile. Stalinistler, Rusya'nın çıkarlarına hizmet edecek bir dış politika çerçevesinde burjuva hükümetleriyle ittifaklar arıyorlardı. Komintern'in işçi sınıfının bağımsızlığını öngören iki yönlü politikası terk edildi. Çin'deki komünistler, burjuva milliyetçisi Komintang'a katılarak Chaing Kai Shek'i koşulsuz desteklemeye itildiler. On binlerce Çinli komünist bu destek karşılığında 1927'de Chaing Kai Shek tarafından katledildi. Bu yenilgi, sağ kalan az sayıdaki komünisti kaçmaya ve "Uzun Yürüyüş"e zorladı. Türkiye'de de aynı politikaların sonucu olarak TKP, Şeyh Sait ayaklanmasını "gerici" olarak mahkum etti ve Komintern de benzeri açıklamalar yaptı. TKP'nin bu destek karşısında aldığı ödül de onyıllarca

illegalite ve baskıya mahkum edilmesi olacaktı.

Bu Kürt isyanını niceleri takip etti ve Kürtlerin baskı altına alınması Türkiye'de genel olarak sivil hakların kesintiye uğraması ile el ele yürüdü. Susurluk kazasının ortaya çıkarttığı Derin Devlet, Kürtlere ve sola baskının aynı kişilerce yürütüldüğünü gösterdi. "Bölücülük" tehdidi sola, gazetecilere, yazarlara karşı her türlü baskıyı haklı kılmak için kullanıldı. Kürtlere yönelik baskıların bir ayağı daima Türkiye'de demokrasi ve sol güçlere yönelik baskı oldu. Türkiye solunun ve işçi sınıfının trajedisi, Kürtlere karşı devleti desteklerken kendisine karşı yönelen baskıyı da desteklemiş – güçlendirmiş olmasındandır.

Sol ve Kürtler

Stalinizmin milliyetçi mirasını taşıyan Türk solu, 1925'te TKP'nin aldığı tutumdan başlayarak Türkiye egemen sınıfının bir şekilde emperyalizme karşı mücadele ettiğine ve Kürtlerin Türkiye'nin bağımsızlığını tehdit eden emperyalizmin ajanı olduğuna inandı.

Bazı Kürtlerin tarihin bazı anlarında gerici güçler tarafından kullanıldığı doğrudur. Kürtlerin göreceli olarak geri aşiretlere dayalı sosyal yapısı bunu mümkün kılıyordu. Bazı Kürt birlikler 1908 Devrimi'nde Jön Türklere karşı mutlakiyeti savunmak üzere kullanıldılar. Jön Türkler de daha sonra aynı birlikleri (Hamidiye Alayları) Ermenilere karşı kullanacaklardı. Bugün de köy korucuları Kürtlerden oluşuyor... Susurluk kazasındaki Mercedes'ten tek canlı çıkan kişi olan Sedat Bucak Kürttür.

Ancak Kürtlerin emperyalist güçlerin bir ajanı olduğu suçlaması doğru değildir. Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküş döneminde İngilizler bir dizi hak vaat ederek Kürtleri kullanmaya çalıştılar. Türkiye Cumhuriyeti'nin ve İngiltere destekli Irak'ın kurulmasından sonra ise Kürtlerin bağımsız devlet veya özerlik haklarına tümüyle karşı çıktılar. Irak'taki İngiliz Vali Kinahan Cornwallis, Nisan 1929'da şunları yazıyordu:

Birlikten ziyade ayrımcılığa meyil eden önerilerin kabullenilmesini engelleyeceğim... Britanya Majestesi Hükümeti Irak'ı istikrarlı ve homojen bir devlet oluşturacak şekilde bütün kesimlerin nihaî olarak birliğini görmek istemektedir.

Britanya, Türkiye'de bir Kürt özerkliğinin Irak'taki Kürtler üzerinde yaratacağı etkiden korktu. Bugün de Türkiye, Irak Kürtlerinin elde edeceği bir özerkliğin Türkiye'deki Kürtler üzerindeki etkisinden korkmaktadır. Türkiye veya Irak sınırında olsun, bütün emperyalist güçler Kürtlerin bağımsız bir devlet elde etmesini engellemek için ellerinden geleni yaptılar. Irak'ta Kürtlere karşı ilk modern kitle imha bombalarına başvuran (1930'da) Britanya oldu. 1991 Körfez Savaşı sonunda da ABD, Kürtlerin özyönetim hakkının her şeklini engellemek için elinden geleni yaptı.

Dolayısıyla solun kendini Türk devletiyle birlikte tanımlaması, ya Kürtlere karşı Türk devletini desteklemesi ya da en iyi ihtimalle "milliyetçi" Kürtlerin mücadelesi ile arasına mesafe koyması solu ve işçi sınıfı hareketini cumhuriyet tarihi boyunca geri tutan bir

"zincir" olmuştur.

KESK'in yakın dönem tarihi buna iyi bir örnektir. KESK, 1990'ların başından itibaren kahramanca bir mücadele sonucunda sıfırdan 600 bin üyeye ulaşacak şekilde inşa edildi. Şimdi ise sadece üç işkolunda üyeleri adına toplu görüşme hakkına sahip. Türk Kamu Sen ise daha güçlü. Burada hükümetin ayak oyunlarının söz konusu olduğu doğrudur. Ancak Türk Kamu Sen'in kendini KESK'e karşı inşa ettiğini göz ardı edemeyiz. Nasıl? Türk Kamu Sen bunu Türk milliyetçiliğini kullanarak başardı. KESK'i "bölücülük" ve "PKK sendikası" olmakla suçladı. KESK, bu suçlamalara karşı "hayır değiliz" diyerek Kürt tabanından uzaklaştı ve sendikasını savunmada etkisiz kaldı. Kürt sorunundan kaçmaya çalışmak sadece sağın elini güçlendirmektedir. Bizler ise Kürtlerin kendi dillerini kullanma, baskı görmeme ve diğer haklarını genel sivil haklarla birlikte savunmalıyız.

Kürt hareketinin politikaları

20 yıl boyunca süren silahlı mücadele stratejisi başarıya ulaşmadı, 30 binden fazla ölüm mücadeleyi alevlendiren sorunları çözemedi. Bu yirmi yıl boyunca sol, Kürtleri politik arenada yüzüstü bıraktı. SHP, Kürtleri meclise taşıdıktan sonra Kürt milletvekillerinin hapse atılmasına karşı mücadele etmedi. Sosyal demokratların solunda yer alanların çoğu da daha iyi bir karneye sahip değiller. Onlar da oklarını Türk devletinin milliyetçiliğinden ziyade Kürt milliyetçiliğine yönelttiler. Küçük bir kesim ise desteğini gerilla taktiklerine uyumlulaşarak ifade ettiği için Türk devletinin milliyetçiliğine karşı etkin bir mücadele cephesi oluşmadı.

Böylesi bir ortamda Kürt hareketi liderliğinin destek için solun dışına (TÜSİAD, ANAP, Cem Boyner, Avrupa Birliği ve son olarak da Saadet Partisi'ne) yönelmesi şaşkıncı değildir. Fakat bu yöneliş sonuçsuz kaldı. TÜSİAD, Güneydoğu'da ekonomik gelişme ve demokrasi ihtiyacı konusunda çok sayıda ve çok iyi görünen raporlar yayınladı. Ancak kendi konferanslarında bu raporu sunacak bir tek işadamı bile çıkmadı. Cem Boyner, Diyarbakır'da sıcak karşılandı ama sonra ortadan yok oldu. Avrupa Birliği'nden destek sesleri geliyor ama onlar da Ankara kadar Kürtlerin kendi kaderlerini tayin hakkından korkuyorlar. Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye teslim edilmesine yardımcı olanlar (özellikle İtalya ve Yunanistan) Avrupa'nın gerçek önceliklerinin nerede yattığını çok iyi ifade ettiler. Necmettin Erbakan'ı politik yasaklı hale getiren konuşmaları şeriat ile ilgili değildi. Kürtlerle dayanışmayı ifade ediyordu ama Başbakanlık yaptığı dönemde Susurluk olayını "fasa fiso" olarak değerlendirdi.

HADEP liderliğinin sağa kayışı kendi tabanını da hayal kırıklığına uğrattı. Ancak bu kayışın asıl nedeni Türk solunun başarısızlığındadır.

HADEP liderliği şimdi sağla değil sol ile seçim ittifakı kurdu. Bunu memnuniyetle karşılamak gerekir. Bu durum, solun kendi kuyusunu kazın Türk milliyetçiliğinden arınıp yeni bir sol yaratması için fırsattır.

HADEP ve sol liderliklerinin mükemmel olmadığı doğrudur. Ancak bu, en önemli konu değildir. İttifak yanıtladığından daha fazla soru ortaya atmaktadır. Bizler, ittifak etrafında yapacağımız çalışmalarda bu sorulara birlikte yanıt geliştirmeliyiz.

Solda fikirsel bir krizin söz konusu olduğunu gazetemizde sıkça dile getirdik. Sol, Türk milliyetçiliği ile hesaplaşmak zorundadır. Türk solu, ancak bunu gerçekleştirdiğinde, Kürtlerin tek müttefiklerinin işçi sınıfı olduğu fikrini güçlü olarak tartışabilir.

Yukarıda Marx'tan yaptığımız alıntıda "İngiliz" yerine "Türk", "İrlandalı" yerine de "Kürt" koyun ve bir daha okuyun:

(Türk işçisi) Kürt işçi karşısında, kendini egemen ulusun bir üyesi olarak hissederek kendini Kürtlere karşı aristokratların ve kapitalistlerin bir aracı haline dönüştürür ve böylece de onların kendisi üzerindeki iktidarını güçlendirir...

Bu çelişki suni bir şekilde basın, kilise ve egemen sınıfın elinin altındaki bütün araçlar tarafından canlı tutulur ve hatta yoğunlaştırılır. Bu çelişki Türk işçi sınıfının örgütlenmelerine rağmen iktidarsızlığının sırrıdır. Kapitalist sınıfın iktidarını korumasının sırrıdır.

Bu sırrı deşifre etmek ve üzerimizdeki gücünü kırmak zorundayız. İttifaka katılan partiler bu yönde bir adım atmışlardır. Bu, soruna doğru değil; çözüme doğru atılmış bir adımdır. DEHAP'a oy kampanyası bu yönüyle seçim çalışmaları boyunca milliyetçiliğe karşı tartışma olanağı sunacak; bölücülük propagandaları karşısında Kürtleri, demokrasiyi ve barışı savunmak isteyenlerle diyalog kurmamıza yardımcı olacaktır.

Bu adımı daha da ileriye çekmeli ve yenilerini eklemeliyiz. İttifak ve seçim çalışmalarını Irak savaşına karşı hareketle ve dünyada sömürülen ve ezilenlerin isyanı olan anti-kapitalist hareketle birleştirmeli ve Floransa'daki Avrupa Sosyal Forumu'nu işaret etmeliyiz.

Antikapitalist; Ekim 2002

Ulusal Sorun ve Sosyalistler

Kimliğimiz ile ilgili en temel bilgiler arasında hangi ulusun üyesi olduğumuz var. Futbol maçlarında, tarihi olaylarda, silahlanma yarışında, uluslararası düzeyde ekonomik rekabette, yaşam tarzında basınç hep aynı: Türkiyelilerle, Türk olanla kendimizi tanımlamak, Türkün tarafını tutmak.

Dünyanın neresinde doğmuş olursa olsun her çocuk yaşadığı ülkenin kimliğini almakta ve aslında ülkesinin diğer ülkelerden ne kadar üstün olduğuna ikna edilmeye çalışılmakta. Bizim açımızdan durup düşündüğümüzde çok anlaşılabilir olan bu durum, yöneticilerimiz için çok zorunlu bir ihtiyaca yanıt veriyor.

Yurtseverlik bizleri diğer ülkelerin işçi ve patronlarından ayırmakta, Türkiye'deki patron ve işçinin, sömüren ile sömürülenin kaderini birleştiren ortak çıkarlar olduğu fikrini güçlendirmektedir. Vatanseverlik, sömürenin sömürülen üzerindeki iktidarının devamını sağlayan en temel güç olan devletin otoritesini güçlendirmeye yaramaktadır. Bu nedenle Marksistler ulusalcı değil enternasyonalisttir. Bizler dünyaya uluslar açısından değil, sınıflar açısından bakarız.

Bu konu devrimcilerle reformistler arasındaki en temel bölünmeye işaret etmektedir. Bu bölünme ulus devlet çerçevesini kabul edenlerle, onu yıkmak isteyenler arasındadır. Sağ veya sol fark etmez, hangi reformisti dinlerseniz dinleyin şu lafları duymadan edemezsiniz “sanayimizi korumalıyız” veya “ülkemizi yeniden canlandırmalıyız”. Ancak sanayi de, ülke de “bizim” değildir. Her ikisi de yönetici sınıfın sahipliği ve kontrolü altındadır. Reformistler böyle konuştukları vakit kendilerini yönetici sınıfın ideolojisine teslim etmekte ve bu fikirlerin işçi sınıfı içinde güç kazanmasına yol açmaktalar.

Nasıl yönetici sınıfın işçi sınıfını kendisine bağlamak üzere ulusalcılığa ihtiyacı varsa, işçi sınıfının da politik olarak bağımsızlığını sağlayabilmesi için enternasyonalizme ihtiyacı var. Rusya örneği devrimin tek ülkede izole olursa yaşayamayacağını gösterir. Ya uluslararası kapitalizm onu doğrudan güç kullanarak devirecek ya da Rusya'da olduğu gibi askeri ve ekonomik basınç devrimci ülkeyi kapitalizmle kapitalizmin koşulları içinde rekabet etmeye zorlayacaktır. Bu sömürünün restorasyonu, sınıflara bölünme ve emeğin sermayeye bağımlı kılınması anlamına gelmektedir.

Enternasyonalizm, günlük sendikal mücadele açısından bile giderek artan bir zorunluluk. Uluslararası şirketlerin farklı ülkelerdeki işçileri birbirine karşı kullandığı bir dönemde en etkili savunma noktası tabandaki işçiler arasındaki uluslararası dayanışmadır. ‘Bütün dünyanın işçileri birleşin’ sloganı sadece kulağa hoş gelen bir istek değildir.

Marksist enternasyonalizm gümrük duvarı politikalarını reddetmek anlamına gelir. Diğer ülkelerin tepkisi nedeniyle ekonomik yönden yıkıcı olması bir tarafa kendi yönetici sınıfımızın saldırılarına karşı işimizi korumak ve işsizliğe karşı mücadele etmek yerine Irak, Hong Kong, Yunanistan işçilerine karşı yönetici sınıfımızla saf tutamayız.

Gerçek enternasyonalizm kaba ulusal ve ırksal önyargıları atıp yerine dünya halklarına saygılı liberal bir tutum adapte etmekten daha fazla şeyi içerir. Marksist enternasyonalizm bir idealist 'kardeşlik' fikri yerine tüm erkek veya kadınların kardeş olmadığı fikrini temel alır. Bunun nedeni toplumun uzlaşmaz çelişkilerle sınıflara bölünmüş olmasıdır.

Marksist enternasyonalizm dünyayı bir ulus devleti diğer ulus devlet ile rekabeti noktasından ele almaktansa dünya işçi sınıfının dünya kapitalizmine karşı mücadelesini başlangıç noktası alır. Bizler bu mücadele içinde sınıfın herhangi bölgesel veya ulusal seksiyonunun geçici veya kısa vadeli çıkarlarına karşı uluslararası düzeyde en genel çıkarları öne çıkarırız. Böylesi bir enternasyonalizm işçi hareketi içindeki "ulusal çıkarlar"dan bahseden diğer politikalarda çok keskin bir ayrıma denk düşmektedir.

Sosyalistler ve ulusal kurtuluş hareketleri

Marksistlerin enternasyonalist olması, işçi sınıfının uluslararası düzeyde birliği için mücadele ediyor olmaları, ulusların ezilmesine göz yummaları anlamına gelmez. Aksine en keskin bir şekilde karşı çıkarız. Örneğin, Marx, Rusya tarafından ezilen Polonya'nın ve Britanya tarafından ezilen İrlanda'nın bağımsızlığının sürekli savunucusuydu. Enternasyonalistlerin ulusal kurtuluşu desteklemesinde bir çelişki var gibi görülebilir. Ancak asıl sorun uluslararası birliğin nasıl sağlanacağıdır.

Marksistler öncelikle zora değil gönüllülüğe dayalı bir uluslararası birliği savunur. Gönüllülük ayrılma hakkını içerir. Ulusal baskı ezen ulusun işçi sınıfı ile ezilen ulusun işçi sınıfı arasında bir bölünme yaratır. Bu bölünme ancak ezen ulusun işçi sınıfı ezilen ulusun kendi kaderini tayin hakkı için mücadele ederse yok olabilir.

Aynı zamanda ulusal olarak ezme-ezilme ilişkisi hem ezen hem ezilen ulustan işçiler ve yönetici sınıflar arasında ideolojik bir bağ yaratır. İşçi sınıfı özellikle de kendi devleti tarafından gerçekleştirilen ulusal baskıya karşı çıkarsa bu ilişki kırılabilecektir. Bütün ulusal baskılara karşı çıkmak gerçek enternasyonalizmin vazgeçilemez bir parçasıdır.

Emperyalizmin yükselişi bu sorunu sosyalist stratejinin merkezine koymuştur. 19. Yüzyılın sonlarına kadar bir avuç gelişmiş kapitalist ülke Afrika'nın çoğunluğunu, Asya ve Latin Amerika'yı sömürge veya yarı sömürge haline getirmişti. O zaman Avrupa sosyalist hareketinin büyük çoğunluğu sömürgeciliği ya açıkça destekledi ya da bunu pasif bir şekilde kabullendi. Emperyalizmin kaçınılmaz olarak ulusal kurtuluş hareketlerine neden olacağını gören Lenin'di. Lenin gelişmiş ülkelerin işçilerinin emperyalist yönetici sınıflara karşı ulusal kurtuluş hareketleriyle ittifak yapmaları gerektiğini tartışıyordu.

Bugün emperyalizmin biçimi değişti. Genelde bu sömürgeler resmi düzeyde bağımsızlaştılar ancak dünya pazarının basıncı ekonomik düzeyde sömürünün devam etmesini sağlamaya devam ediyor. Ancak ulusal kurtuluş hareketleri kesinlikle geçmişe ait bir durum değil. Endonezya'da, El Salvador'da, Çeçenistan'da, İrlanda'da, İsrail'de, Lübnan'da, ve Türkiye'de ulusal baskıya karşı mücadele devam etmektedir. Tüm

buralarda Marksistler özgürlük savaşçılarına koşulsuz destek vermektedirler.

Bununla birlikte desteğimizin koşulsuz olması eleştirel olmamakla aynı şey değildir. Ulusal kurtuluş için destek önemini abartmak anlamına gelmektedir. Ulusal bağımsızlığın elde edilmesi sosyalist değil burjuva demokratik bir görevdir ve ulusal devrim işçi sınıfı liderlik yapmadıkça sosyalist bir devrim değildir. O zaman bile uluslararası bir devrim sürecinin parçası olmazsa yaşayamaz.

Bu özellikle önemli çünkü 1945'lerden bu yana geçen süreç içinde kendilerine komünist veya sosyalist diyen burjuva veya küçük burjuva güçlerin liderliğinde bir dizi ulusal devrim gerçekleşti. Çin, Küba, Vietnam, Angola, Mozambik ve Zimbabve bunlardan bazıları. Bunların hiçbirinde işçi sınıfı gerçekten iktidara gelmedi. Ancak hem gelişmiş ülkelerde hem de Üçüncü Dünya ülkelerinde solun büyük bir kesimi anti-emperyalist hareketleri işçi sınıfı hareketi yerine ikame etmeye çalıştı. Bu rejimlerin başlangıçta verdikleri sözleri tutmadığı görüldüğünde tekrar tekrar hayal kırıklıkları yaşandı.

Bu nedenle Marksistler her türlü ulusal baskıyı reddeder ve ulusal bağımsızlık mücadelelerini desteklerler. Ancak bunu ulusalcı değil enternasyonalist olarak yaparlar. Bizler ne burjuva milliyetçiliğiyle birleşir ne de ulusal kurtuluş hareketlerinin sınırlılıkları hakkındaki eleştirilerimizi elden bırakırız. Bunun yerine uluslararası işçi sınıfının bir parçası olarak işçi sınıfını ulusal devrimin lideri olarak öne çıkarmak için çalışırız. Kapitalizmden ve emperyalizmden gerçek kurtuluşu sağlayacak, insanlığı birleştirecek olan tek güç işçi sınıfıdır.

Kendi kaderini tayin hakkı ne anlama geliyor?

Marksistlerin ulusal kurtuluş hareketinin liderliğini yapan örgütlere karşı tavrı ne olmalı?

Yanıt açıktır. Bizler ilk olarak bu örgütü, ezen devlete karşı koşulsuz bir şekilde destekleriz. Ulusal kurtuluş hareketinin baskıcı devlete karşı aynı yöntemlerle mücadele etme hakkını savunuruz. Tüm siyasi mahkumlarının salıverilmesini talep eder, yürekliliklerini ve başarılarını kutlarız.

Aynı zamanda bu hareketin siyasi çizgisini ve pratiğini eleştiririz. Bizler ulusal hareketin sınıflar üstü ittifak anlayışlarını ve kendi ülkesi işçi sınıfının rolünü inkar ediyor olmasını eleştiririz. Demokratik haklar için baskıcı devlete karşı yapılan mücadeleyi sosyalizm mücadelesinden ayıran 'aşamalı devrim' teorisine karşı çıkarız. Bu teori sermayenin temsilcileriyle tartışma ve uzlaşma isteğinin önünü açmaktadır. Dünyanın diğer taraflarındaki deneyimler göstermektedir ki böylesi durumlarda orta sınıfa politik haklar verilirken işçi sınıfının durumunda pek bir değişiklik yaşanmamaktadır.

Bu tutum genel politik - koşulsuz ancak eleştirel destek - duruşumuzun bir örneğidir. Marksistler bugün dünyada bir dizi harekete karşı bu tutumu almaktadır. Örneğin Nikaragua'da Sandinist gerillalar. Onları ABD ve kontr-gerilla müdahalesine karşı destekledik ancak Nikaragua burjuvazisiyle ittifak yapmalarını ve kapitalizmi devam

ettirmelerini eleştirdik. Diğer bir örnek IRA. IRA'yı Britanya emperyalizmine ve Orange gericiğine karşı mücadelede sonuna kadar destekledik ancak işçi sınıfını mobilize etmekteki başarısızlıklarını eleştirdik.

Bu yaklaşım çelişki olarak görülebilir. "Eğer bir hareketi destekliyorsan onu eleştiremezsin" diye düşünmek mümkündür. Ya da tam karşıtı bir fikir gelebilir: "Eğer eleştiriyorsan gerçekten destekleyemezsin." Bu nedenlerle bir çok açıdan eleştirel destek pozisyonunun savunulması ve uygulanması zordur.

Sağdan gelen basınç, ulusal bir kurtuluş hareketinin yanlış diye gördüğümüz (bomba koymak gibi) eylemleri ya da taktikleri kullanmasının kınanmasını talep eder. Aşırı soldan gelen basınç ise "Marksistlerin ulusal bağımsızlık hareketleriyle çok önemli farklılıkları olduğunu", bu nedenle bu hareketlere hiçbir destek verilmemesi gerektiğini vaaz eder. Solun diğer kesimlerinden (özellikle romantik, popülist sol) gelen kahramanlığa dayalı argüman ise bu hareketin liderlikleri çok büyük bir özveri ve gözü peklik gösterdiğine göre bizlerin onları eleştirme hakkı olamayacağını anlatır. Tüm bu argümanlar yanlıştır.

Sağ kanattan gelen argümanlar yanlış; çünkü hareketler ve mücadeleler öncelikle belli bir eylem veya taktik ile değil temsil ettikleri sosyal güçlerle değerlendirilmelidir. Ezilenlerin bir hareketini taktikler temelinde (bu taktikler çok açıkça yanlış bile olsa) kınamak ezene gizli veya açık bir şekilde destek vermek anlamına gelecektir.

Aşırı sol argüman da yanlış; çünkü farklı amaçlarla da olsa ulusal kurtuluş mücadelesini desteklemeyi reddetmek sağ ile aynı nesnel pozisyona düşmektir. Ve kendine zarar verir hale getirmektedir. Sınıf mücadelesinde tarafsızlık mümkün değildir. Marksistler işçi sınıfının, ezilenlerin ve solun bir parçasıdır. Liderlikleri kim olursa olsun, taktikleri ne olursa olsun onların başarıları bizim başarımız, onların yenilgileri bizim yenilgimizdir.

Ulusal hareketleri eleştirel olmayan biçimde desteklemek gerektiği argümanı da yanlış. Cesaret ve kahramanlığın hakkını her zaman vermeliyiz. Ancak cesaret ve kahramanlık işçi sınıfının çıkarlarını temsil etmenin ya da kazanmanın garantisi değildir. İranlı kitleler baskıcı Şah rejimini yıkacak kadar cesurdular ancak yerini Ayetullah Humeyni'nin İslam Cumhuriyeti aldı. Eleştiriye bırakmak Marksist prensiplerimizi terk etmek anlamına gelir, böylece işçi sınıfının çıkarlarını da terk ederiz.

Koşulsuz ancak eleştirel destek, Marksistler için hayati bir öneme sahip. Sadece ulusal kurtuluş hareketlerine ilişkin değil, tüm politik faaliyetlerimiz ve sınıf mücadelesi açısından olmazsa olmaz bir tutum. 4 Mart'ta KESK'in parlamentoya karşı yaptığı Kızılay Eylemi'ni tüm kalbimizle destekledik, ancak KESK liderliğini kazanacak bir stratejiye sahip olmadığı için eleştirdik. Eğer yarın Türk İş lideri Bayram Meral iş yasalarını çiğnediği için mahkemelik olursa ona destek veririz ancak sendika bürokrati olarak eleştirilerimizi bırakmayız.

Hem destek hem eleştiriye birleştiremeyen Marksistler pürü pak kalmaya çalışan sekterlere ya da kaba oportünistlere dönüşmeye mahkumlar.

İşçi Demokrasisi; Ağustos 1998